

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/184/2022
Identifikačné číslo spisu: 1313213762
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1313213762.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Domovu sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača, Bratislava, Pri vinohradoch 267, IČO: 30 804 191, zastúpeného Advokátskou kanceláriou VERIONS, s. r. o., Bratislava, Radvanská 21, IČO: 47 239 441, proti žalovanej T. R., narodenej X. K. XXXX, zomrelej XX. C. XXXX, X., Y. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Libušou Dočkalovou, Bratislava, Lachova 32, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 4.720,35 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14C/233/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. decembra 2021, č. k. 6Co/154/2020-506, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. decembra 2021 č. k. 6Co/154/2020-506, z r u š u j e a v e c mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. decembra 2021 č. k. 6Co/154/2020-506, čiastočne (v sume 3.966,09 eura s prísl.) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 3. októbra 2019, č. k. 14C/233/2013-429, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a priznal žalobcovi trovy konania v rozsahu 68 %.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), nakoľko žalovaná dňa 24. októbra 2021 zomrela a stratila procesnú subjektivitu.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), v prvom rade skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, čo je jeho povinnosťou vyplývajúcou priamo z ustanovenia § 161 ods. 1 s použitím § 438 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany

ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania, teda aj v štádiu dovolacieho konania.

4. Medzi základné procesné podmienky, na ktorých splnenie má súd povinnosť prihliadať aj bez návrhu počas celého konania, vrátane dovolacieho konania, patrí podmienka procesnej subjektivity, t. j. spôsobilosti byť stranou sporu v sporovom konaní, ktorá znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré jej zákon priznáva, resp. ukladá. Predpokladom procesnej subjektivity je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením, prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

5. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

Podľa § 63 ods.1, 2 a 3 ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len, čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

6. Nedostatok procesnej subjektivity spravidla predstavuje neodstrániteľnú vadu konania. Je však potrebné rozlišovať, či strana nemá procesnú subjektivitu od začiatku konania, alebo ju stratila v priebehu konania. Ak strana nedisponuje procesnou subjektivitou v čase začatia konania, ide o neodstrániteľnú vadu konania, ktorej následkom je jeho obligatórne zastavenie. Ak dôjde k strate procesnej subjektivity fyzickej osoby počas konania, súd konanie zastaví, alebo v konaní (najmä ak ide o majetkový spor) pokračuje s dedičmi fyzickej osoby, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Majetkovým sporom sú predovšetkým spory, predmetom ktorých je plnenie (dare, facere, omittere, pati) a spory, predmetom ktorých je subjektívne právo oceniteľné alebo vyjadriteľné v peniazoch. Za majetkový spor treba považovať i všetky určovacie spory, predmetom ktorých je peniazmi oceniteľné súkromné subjektívne právo sporových strán, napr. spory o určenie vlastníckeho práva (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha: C. H. Beck, 2022, 1752 s., s. 258 - 259). Uznesenie o pokračovaní v majetkovom spore vydá súd podľa § 63 ods. 2 CSP bezodkladne po skončení konania o dedičstve, avšak vo výnimočných prípadoch môže v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (§ 63 ods. 3 CSP).

7. Z obsahu spisu a lustrácie dovolací súd zistil, že žalovaná zomrela 24. októbra 2021, t. j. v priebehu odvolacieho konania pred vyhlásením rozsudku vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná v čase rozhodovania odvolacieho súdu procesnou subjektivitou nedisponovala.

8. Nakoľko odvolací súd konal so žalovanou, ktorá však nebola nositeľkou procesnej subjektivity (ani spôsobilosti na právne úkony), dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu za účelom odstránenia uvedeného procesného pochybenia (§ 438 ods. 1, § 63 ods. 2 CSP) vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

9. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

10. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.